משום ספק דרוסה ואמי ספיר דקאמר ווסט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים והיינו משום דאין אדמומית הדרוסה ניכרת בעור הווסט החיצון האדום אבל [3] בנקובה יש לווסט בדיקה אף מבחוץ וכן משמע באלו טרפות (לקמן דף מג.) דקאמר רבה ווסט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים ולמאי נפקא מינה לספק דרוסה ולא קאמר לספק נקוב ועוד אמרינן (שם) שני עורות יש לו לווסט ניקב זה בלא זה כשר וכשניקב הפנימי היכי ידענן אי ניקב חיצון אי לאו כיון דאין לו בדיקה מבחוץ אפילו לענין נקב ודוחק לומר כגון שניקב הפנימי מממת חולי וחיצון אין ניכר שום חולי והר"ר אלחנן הקשה אי ווסט יש לו בדיקה מבחוץ אם כן מאי פריך [3] ור"מ היכי אכל בשרא דלמא במקום נקב שחט וימא דהוה אכיל ע"י בדיקה ונראה לי שם שום חולי שיחלדים כמו דרוסה ואין לו בדיקה מבחוץ אי נמי הכי פירושו וכי תימא דלא הוה אכל בלא בדיקה פסח וקדשים מאי איכא למימר אי אפשר [3] להפריד העור ולבדוק אין מוס גדול מזה: **רב** אמר מחצה על מחצה ברוב. ובפרק אלו טריפות (לקמן דף מד:) גבי [4] (פסק אמ) הגרגרת דאתא לקמיה דרב ובדקה ברוב עוביה מחצה נמי קרי ליה רוב וכמקבלת דאמר רב"ע מחצה על מחצה אינו חיישינן:

לפי שאי אפשר לצמצם. אפילו לר' יוסי הגלילי דאמר בפרק שני דבכורות (דף ח.) אפשר לצמצם מודה הוא בכלי חרס כדקאמר התם הואיל ואית בו גומות ויש להוציא מכאן והלכה דבידי אדם אפשר לצמצם מדאפקיגו אמוראי [1] במאה על מאה ובפ"ק דעירובין (דף טו:) בפרוץ כעומד ואם אי אפשר לצמצם היכי שריא מספק [2] ואפילו למאן דאמר לא אסר אלא משום דהכי אגמריה למשה שחוט רובא גדול רובא ומיהו בידי שמים נראה דהלכה דאי אפשר לצמצם דאמר בפ' ד' אמין (יבמות דף כח.) לר' יוחנן דאמר אחיות איני יודע מי שנאן ומימא [כו'] ר"י הגלילי היא לא אסר אלא משום הכי אי אפשר לצמצם ובפרק הזורק בגיטין (דף עח.) דפריך והא אי אפשר לצמצם גבי מחצה על מחצה מגורשת ואינה מגורשת דמפרש דאתו תרוייהו בהדי הדדי בארבע אמות אמר נמי הוי כבידי שמים דמסממא לא כווני לבא בבת אחת וא"ת בריש עירובין (דף ה:) גבי [3] המוסך מדפנו של מבוי דקאמר רב אשי אפילו תימא במבוי שמונה מה נפשך אי עומד נפיש ניתר בעומד מרובה ואי פרוץ נפיש נידון משום אי מאי אמרת דשוו תרוייהו כי הדדי הוה ליה ספק דבריהם וכל ספק דבריהם להקל משמע דאי אפשר לצמצם ולבדר הדבר וי"ל דלעולם אפשר לבדר ולמדוד בצמצום ע"י עורם אבל לא שמיתא הוא ואין להקשות על רב אשי דאפילו כי שוו כי הדדי לשמרי דקי"ל פרוץ כעומד מותר דרב אשי קאי ארב הונא בריה דרב יהושע דאמר התם לא אמרי אלא במבוי שמונה אבל במבוי ז' ניתר בעומד מרובה על הפרוץ כו' ואיהו סבר התם דפרוץ כעומד אסור וה"ר שמעון היה מפרש דאמוראי דהכא ודפרוץ כעומד מנו סברי כרבנן דאי אפשר לצמצם אפילו בידי אדם ופליגי כשדומה לנו דהוי מחצה על מחצה ומתן דשרי משום דאימא דשחט רובא ואפילו הן שוין רחמנא אמר לא תשייר רובא ומתן דאסר משום דאימא נאסר רובא קיים ואפילו הן שוין רחמנא אמר שחוט רובא וכן גבי פרוץ כעומד והשתא ניחא עפי ההיא דספק דבריהם להקל דאי אפשר לכוין אבל קשה דמשמע דבספק דאוריימתא הוי אסור משום חשש שמא הן שוין אע"ג דאי עומד נפיש או פרוץ נפיש הוה שרי והכא שריא אפילו באיסור דאוריימתא כשהיתר מצוי יותר מן האיסור וכן גבי פרוץ כעומד ואם כן בהיא דאמר אפילו הוי ספיקא דאוריימתא תשמרי ונראה לי דאיכא התם למיחש שמא מ' אמות אינם מצומצמות ואפילו פרוץ מרובה לא יהא נידון משום לחי ולהכי דוחקא בספק דבריהם יש להקל [3] אבל קשה לפירושו דהיכי דייקא בפ"ב דבכורות (דף ח:) מהתם דגמלא מכוון בין שתי עיירות דבידי אדם [1] אפשר לצמצם התם נמי אע"ג דאי אפשר לצמצם ולכוין מכל מקום מודים רבנן דמביאין שתי עגלות משום דכל אחת מביא עגלה ממה נפשך שמא היא קרובה ואפילו הן מצומצמות הקרובה אמר רחמנא ואפילו קרובות ולפירוש קמא אתי שפיר דלעולם אי אפשר לצמצם ולהיות שיהיו שוין אלא אחת מהן קרובה יותר ויוצאין בשל תנאי ויש לומר דלפי הר"ר שמעון נמי יוצאים בשל תנאי ממה נפשך דאם קרובה היא יוצאה בה ואם רחוקה היא תביא בשביל חבירתה מאי אמרת שמא מצומצמות הן זה אינו מצוי ואין להאריך כאן יותר ובעירובין (דף ה: ד"ה ופפק) אפרש בע"ה יותר. [ויותר מבואר בבכורה טו: תד"ה פרוץ כו' ותוספות בכורות יח: ד"ה אפשר]:

זיל

והדר ניבדקיה. למעלה מבית השחיטה ולמטה: **אין לו בדיקה מבחוץ.** לפי שהוא טריפה בנקב משהו ואינו ניכר וטיפת דם נכנסת לו בפנים בנקב ואינו ניכר אבל קרום הפנימי לבן הוא וטיפת דם ניכרת בו אבל החיצון אדום: **ונבדקיה לקנה.** שהקנה נבדק מבחוץ לפי שאינו נטרף אלא בדוב והדר נשחטיה לקנה והשחיטה כשרה בסימנין אחד ואח"כ יטלו הווסט כולו ויעקריהו מן הלחי ויהפכוהו ויבדקוהו: **תכיס יוסף ברי בטרפות ברבי יוחנן.** דאמרינן בפרק גיד הנשה (לקמן דף לה:) דשדר ליה שמואל תלמיד גמלי ספיקי דטריפתא למיבדקיה בגוויהו. ליטנא אחריתא ברבי יוחנן בכל מילי: **הואיל וגולהו כולו כאחד.** לפיכך צריך להוציא את כל דמו: **עד שישחוט.** ואי ליתנהו בשחיטה אלא משום הוצאת הדם בנקיבה בעלמא קני: **בשעת שחיטה.** שהדם חם ויוצא: **מאחר שלא הוזכרו ווריד.** כלומר אין חיות תלויה בהן ואין צריך להזכירו אלא משום דם למה אתה מצריכו שחיטה: **דרש בהן מהו.** שחיטה ממש בעי ר' יהודה או לא. רבי ירמיה לא שמיע ליה הא דרב חסדא: **מחלה על מחלה.** קס"ל לענין שחיטה קאמר כלומר סימן שחליו שחוט וחליו אינו שחוט הוי כאילו רובו שחוט וכשר: **רחמנא למשה.** כשאמר למשה הלכות שחיטה על פה לא תשייר רובא והא דאמר אנטיוה משה לשחוט רוב היינו מחלה על מחלה דסיון דלא אישתייר רובא רוב שחוט קרי ליה: **מדרבנן.** אבל מדאוריתא כשר ונפקא מינה דלא מטמא בנגלה: **חלקו לשנים.** תנור שנטמא אין לו טהרה אלא נמילה כדכתיב[1] יותן ואם נשתייר רובו אלא לאו נמילה הוא: **שאי אפשר לצמצם.** שיהו מכוונים אלא ודאי בחד מיניייהו איכא רובא ולא ידענן בהי מיניייהו הילכך לא סלקא טומאה מיניייהו: **הרי רובי ליכא למימר כחד מנא.** דאי אמר רובא הוי מיעוטא אבל לענין שחיטה לא הוכר רוב אלא בחתיכה וכי קרינא פלגא רוב תתוך ליכא דמכחיש ליה דאמר פלגא דקאי לא מיקרי רוב אלא: כדי

נשחטיה והדר נבדקיה [6] דלמא במקום נקב קשחיט נבדקיה והדר נשחטיה האמר רבה [3] אווושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים אמר ליה רב יוסף בריה [2] נבדקיה לקנה ונשחטיה לקנה ולכשריה והדר לפכוה לווסט ולבדקיה אמר רבא [3] חכים יוסף ברי בטרפות כר' יוחנן אלמא אחד דקאמר או האי או האי: ר' יהודה אומר עד שישחוט: אמר רב חסדא [3] לא א"ר יהודה אלא בעוף הואיל וצולהו כולו כאחד אבל בהמה כיון דמנתחה אבר אבר לא צריך למימרא דטעמא דרבי יהודה משום דם הוא והתנן רבי יהודה אומר עד שישחוט את הווריידין אימא עד [7] שינקוב את הווריידין ומאי עד שישחוט עד שינקוב בשעת שחיטה תא שמע ווריידין בשחיטה דברי ר' יהודה אימא ווריידין צריך לנקבן בשעת שחיטה דברי רבי יהודה תא שמע אמרו לו לרבי יהודה מאחר שלא הוזכרו ווריידין אלא להוציא מהן דם מה לי בשחיטה מה לי שלא בשחיטה מכלל דרבי יהודה סבר בשחיטה הכי קאמרי [6] לה מה לי לנקבן בשעת שחיטה מה לי לנקבן שלא בשעת שחיטה והוא סבר [7] בשעת שחיטה אתי דם דחיים שלא בשעת שחיטה לא אתי דם דקריר בעי ר' ירמיה ווריידין לרבי יהודה שהה בהן דרס בהן מהו א"ל ההוא סבא הכי אמר רבי אלעזר ואמרי לה אמר ליה ההוא סבא לרבי אלעזר הכי אמר רבי יוחנן מנקבן בקוץ והן כשרין תניא כוותיה דרב חסדא [8] שחט שני חצאי סימנין בעוף פסול ואין צריך לומר בבהמה רבי יהודה אומר בעוף עד שישחוט את הווושט ואת הווריידין: חצי אחד בעוף וכו': אתמר רב אמר מחצה על מחצה כרוב רב כהנא אמר מחצה על מחצה [9] אינו כרוב רב אמר מחצה על מחצה כרוב הכי אמר ליה רחמנא למשה לא תשייר רובא רב כהנא אמר מחצה על מחצה אינו כרוב הכי אמר ליה רחמנא למשה שחוט רובא (סימן חצי קטינא גרגרת פגימה) תנן [10] חצי אחד בעוף ואחד וחצי בבהמה שחיטתו פסולה [3] אי אמרת מחצה על מחצה כרוב אמאי פסול הא עבד ליה רוב מדרבנן דלמא לא אתי למעבד פלגא א"ר קטינא ת"ש [10] חלקו לשנים והן שוין שניהם טמאין לפי שאי אפשר לצמצם [11] הא אפשר לצמצם טהורין אמאי טהורין זיל הכא איכא רובא זיל הכא איכא רובא אמר רב פפא תרי רובי בחד מנא ליכא ת"ש שחט חצי גרגרת ושהה בה כדי

מסורת הש"ס

[1] [נעיל יח:], [2] [לקמן מג.], [3] [לקמן כ.], [4] [לקמן מ.], [5] [בכורות יח:], [6] [ויקרא יא], [7] [נעיל יח:], [8] [נ"ל ספוקת], [9] עיין ר"מ, [10] כי' ר"מ לי אפשר,

גליון הש"ם

גמ' הא אשר לצמצם בתוריין. עיין פר"ב מ"ו דכלים וצ"ע:

הגהות הב"ח

(א) גמ' הכי קאמרי ליה מה: (ב) שם ראי אמרת:

מוסף רש"י

אין לו בדיקה מבחוץ. לפי שהעור החיצון אדום ואין מיפה דם ניכרת כי [לקמן מג.], הואיל וצולהו כולו כאחד. שמא יבלע למו כין הפיכרין (הפרדס נמ' קלב). **חלקו לשנים.** תנור שנטמא וחלקו לשנים, והן שוין שניהם טמאין. דאי אפשר לצמצם ובכל חד וחד איכא למימר הכא איכא רובא וקי"ל תנור שריין בטיהו, בהעור והכלוב (בכורות יז).

שיטה מקובצת

[1] והא דאמר רבי שנטוה משה: [2] אבל בקניא יש לווושט: [3] דאי אפשר להפשיט העור ולהפריד הסימנים ולבדוק דאין מום גדול מזה: [4] אמוראי הכא במחצה על מחצה: [5] היכי שריא מספק והא שמא שייר רובא ואפי' מאן דאסר לא אסר אלא משום: [6] נבי לחי הבולט מדפנו של מבוי:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com